

Innhold (klikk på sidetallet, så kommer du dit direkte ...)

Viktige tidsfrister	1
<i>Frister for prosjektsøknader</i>	1
<i>Andre viktige frister</i>	2
Siste nytt fra BIO	2
<i>Invasjonen vi ikke kan hindre</i>	2
<i>Får innsikt i fiskeforvandling</i>	2
<i>Siste nytt om nybygget</i>	2
<i>BIO har fått egen brosjyre</i>	2
<i>Etter tokt: husk teknisk toktrapport</i>	3
Siste nytt fra verden rundt oss	3
<i>Kompetanse-opprykk til professor 2006</i>	3
<i>Nytt forskningsinstitutt: Norsk institutt for skog og landskap</i>	3
Ny doktorgrad	3
<i>Prøveforelesing for PhD-graden: Vidar Wennevik</i>	3
Avsluttende mastergradseksamen	3
<i>Stig Bruhjell: ekstrakter fra mikroalger for hemming av kreftcellevekst</i>	3
<i>Susanne Flåt: Metagenomanalyse av et marint picoplanktonsamfunn</i>	3
Nye medarbeidere og endringer i staben	4
<i>Bjørn Arild Hatteland</i>	4
Gjesteforelesninger, seminarer og konferanser Tett program denne uken!	4
<i>BIO-SEM: å overleve i det mikrobielle havet</i>	4
<i>Ukens orientering ved Havforskningsinstituttet</i>	4
<i>Gjesteforelesning av Joachim Schmidt: løpebiller, landheving og klima i Himalaya</i>	4
<i>Gjesteforelesning ved David Kirchmann: prokarioter i Arktis</i>	5
<i>Gjesteforelesning ved Sarssenteret</i>	5
<i>Mini-symposium om Enterococci i Tromsø</i>	5
<i>Fellesseminar om vitensenteret</i>	5
Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter	5
<i>Noe for deg gjennom Worldwide Universities Network (WUN)?</i>	5
<i>Forskning i og for Nordområdene</i>	6
<i>Getting Ready for Framework 7</i>	6
Nye artikler	6
<i>Jens Nejtgaard: Dynamikk i karbohydrat-sammensetning til oppblomstringsalgen Phaeocystis</i>	6
<i>Arne Skorping: om å spise parasitter</i>	7

Viktige tidsfrister

Frister for prosjektsøknader

Mer info om følgende utlysninger og mange flere finner du enten lenger ned eller [her](#)

Husk BIOs interne frister 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

1. apr: NMA Mobilitet og Workshops	17. mai: Marie Curie Conferences and Courses
3. apr: NorsForsk: nettverk, kurs, såkornprosjekter	29. mai: EuroDEEP
NORA (skalldyr og andre mar. res.)	1. juni: NUFU
19. apr: Marie Curie Reintegration	Forskningsrådet: "frie prosjekter" FRIBIOFYS, FRIBIOMOL, FRIBIOØKO og FRINAT
? apr: UiB-frist SMÅFORSK	8. juni: Forskningsrådet: AREAL, AVIT, HAVBRUK, HAVKYST, VILLAKS, NORKLIMA.
2. mai: ESF Exploratory Workshops	NB! S.AFRIKA er blitt utsatt
16. mai: Utvide FP6-prosjekter ved å inkludere partnere fra bestemte 3. land	

Andre viktige frister

1. mai: søknad om forskningstermin

Siste nytt fra BIO

Invasjonen vi ikkje kan hindre

Førsteamanuensis **Kjersti Sjøtun** har blitt intervjuet om invasjon av fremmede arter i forskning.no (egentlig i UiBs magasin Hubro).

Kvar gong du henger opp ei kule med fuglemat i tuntreet, eller skifter vatn på akvariet, kan du vere med på å hjelpe framande dyr og plantar å invadere lokale økosystem. Difor er kampen mot introduserte artar ein kamp vi er dømde til å tape.

Sjølv om artar alltid har flytta på seg, eller blitt flytta på, så har fenomenet auka sterkt dei siste femti åra. Problemet er at ein sjeldan har full oversikt over kva artar som finst i eit gitt miljø. Dessutan finst det få ekspertar med godt oversyn over artane i ulike systematiske grupper.

– Ein skal ha god arts-kunnskap og kjennskap til det lokale miljøet for å sjå om noko er nytt. Det er eit problem, for svært få har slik lokalkunnskap. Eg vil tru at vi har mange nye artar langs kysten som vi ikkje har oppdaga. Det einaste ein kan gjere, er å følgje med så godt vi kan, meiner Sjøtun. [Les hele saken her](#)

Får innsikt i fiskeforvandling

Skal den lille lakseungen overleve overgangen fra ferskvann til saltvann, må den gjennom en dramatisk forvandling. Kunnskap om hvilke mekanismer som driver denne prosessen er viktig for lakseoppdrettsnæringens fremtid.

Når dagene blir lenger og temperaturene høyere får fiskekroppen signaler om å sette i gang forvandlingsprosessen. Lysoppfattende celler i hjernen gir hormonelle endringer som påvirker en rekke organer, ikke minst gjellene, hvor saltvannsreguleringen skjer. Forvandlingen er både krevende og dramatisk, og miljømessige faktorer som vannkvalitet, kan være avgjørende for om prosessen er vellykket og fisken klarer overgangen til saltvann. [Les mer om Sigurd Stefansson og Havbruksprogrammet i På Høyden..](#)

Siste nytt om nybygget

Siden forrige møte i SBU har arkitektene utarbeidet nye forslag til kontorløsninger i endene på de nye BIO-byggene. Denne gang har de fått endret konstruksjonsmodulene i den samlede del av byggene og derved fått mulighet til andre bredder på cellekontorer. Etter alle diskusjonene vi har hatt om løsninger på kontorplasser har ikke modulendring vært alternativ før nå.

Den skissen som arkitektene har utarbeidet er for bygg II. I bygg I er det smale partiet kortere (bare til trappa) og løsningen som er skissert kan derfor bare utvikles i en mindre del av arealet der.

Vi avventer litt om når vi skal ta et møte i SBU for å ta stilling til disse forslagene til kontorløsninger. Skissene kan lastes ned [herfra](#). Mer om nybygg finner du [her](#)

BIO har fått egen brosjyre

BIO-brosjyren finnes både i norsk og engelsk utgave.

Eksemplarer kan hentes ved behov ved de respektive BIO-ekspedisjonene.

Vi takker spesielt **Beate Ingvartsen** for designet og til alle dere som bidro med bilder. Bildene som ikke er brukt i denne omgang vil gå inn i bildedatabasen som Beate holder på å bygge og som skal bli tilgjengelig for alle BIO-ansatte.

Etter tokt: husk teknisk toktrapport

De aller, aller fleste toktledere fra HI og UiB er veldig flinke til å sende inn teknisk toktrapport til Rederi etter endt tokt, og vi er svært fornøyd med de avvikrappporter og forbedringsforslag vi mottar fordi det gir oss muligheten til å forbedre utstyr, rutiner mm.

Men det er et forbedringspotensiale som vi vil be dere som toktledere om å hjelpe til med, og det er å påse at de teknikerne som dere har hatt med på toktet også får en mulighet til å melde inn avvik og forbedringsforslag i samme rapport. Vi mottar fra tid til annen slike avvikrappporter og/eller forbedringsforslag via andre kanaler, og det gjør vårt arbeid med kontinuerlig kvalitetsforbedring mindre effektivt enn det kunne vært dersom alle rapporter kom samme vei, og i samme skjema.

På forhånd takk!

Med vennlig hilsens

Per Wilhelm Nieuwejaar

Rederisjef, Havforskningsinstituttet

Siste nytt fra verden rundt oss

Kompetanse-opprykk til professor 2006

Fakultetssekretariatet viser til melding på intranettet vedr. søknad om opprykk til professor, lagt inn 22.3.2006. Søknadsfristen er 15. september hvert år. Søknader skal sendes fakultetet. Ytterligere informasjon og søknadsskjema, tilpasset MN-fak., er tilgjengelig på fakultetets nettsider:

<http://www.uib.no/mnfa/opprykk/>

Potensielle søkere ved MN-fak oppfordres til å benytte det tilpassede søknadsskjemaet.

Nytt forskningsinstitutt: Norsk institutt for skog og landskap

Areal og skog: Norsk institutt for jord- og skogkartlegging og Norsk institutt for skogforskning (Skogforsk) blir slått sammen. Den nye organisasjonen for arealressurser skal hete Norsk institutt for skog og landskap.

Norsk institutt for skog og landskap ble formelt etablert fra 1. januar 2006, men først fra 1. juli blir NIJOS og Skogforsk slått sammen i den nye institusjonen. [Les mer ..](#)

Ny doktorgrad

Prøveforelesing for PhD-graden: Vidar Wennevik

Oppgitt emne: Diadromy in fishes

Tid: Fredag 7. april kl. 10.15 Sted: Seminarrom 328 C1, BIO, Høyteknologisenteret

Bedømmelseskomite: Førsteamanuensis Ian Mayer, Professor Sigurd Stefansson, Professor Anders Fernø

Avsluttende mastergradseksamen

Stig Bruhjell: ekstrakter fra mikroalger for hemming av kreftcellevekst

Stig Bruhjell holder mandag 3. april avsluttende presentasjon av sin mastergradsoppgave i mikrobiologi.

Tittel på oppgaven: "Bioprospektering. En undersøkelse av effekten til hemmere i ekstrakter fra utvalgte marine mikroalger og cyanobakterier. Potensielle egenskaper for hemming av kreftcellevekst og matrixdegradering."

Veileder: Professor Knut Jan Andersen (Institutt for indremedisin), Professor emeritus Gjert Knutsen

Sensor: Lektor Dagfinn Dagestad. Bisitter. Amanuensis Finn Langvad

Tid: mandag 3. april 2006, kl. 14:15 Sted: Aud. 101, Jahnebakken 5. Alle interesserte er velkommen!

Susanne Flåt: Metagenomanalyse av et marint picoplanktonsamfunn

Susanne Flåt holder torsdag 6. april avsluttende presentasjon av sin mastergradsoppgave i mikrobiologi.

Tittel på oppgaven: Metagenomanalyse av et marint picoplanktonsamfunn

Veileder: Professor Vigdis Torsvik

Sensor: Dr.scient. Bjørn Tore Lunestad, NIFES. Bisitter: Post doc.Kenneth Meland
Tid: Torsdag 6. april 2006, kl: 13:15. Sted: Aud. 101, Jahnebakken 5. Alle interesserte er velkommen!

Nye medarbeidere og endringer i staben

Bjørn Arild Hatteland

Min bakgrunn er hovedfag i zoologisk økologi ved UiB, der oppgaven omhandlet biodiversitet og habitatpreferanser hos løpebiller med vekt på menneskeskapt lynghei. Doktorgradsarbeidet mitt vil også omhandle løpebiller men denne gang som mulig biologisk kontroll av den innførte Iberiaskogsneglen. Arbeidet vil ta i bruk molekylærbiologiske metoder for å detektere DNA fra byttedyr i mageinnholdet hos billene. Dette kan brukes til å måle predasjonsraten til billene og finne deres betydning som predatorer for Iberiaskogsnegl så vel som andre sneglearter samt meitemark. I de siste årene har det vært en stor utvikling når det gjelder molekylærbiologiske metoder i økologisk øyemed og per dags dato ligger et godt grunnlag for dette doktorgradsarbeidet. Mye av dette grunnlaget har blitt lagt av Cardiff University, Wales, og derfor vil dette doktorgradsarbeidet bli gjort i stor tilknytning til forskningsmiljøet der. Det vil også være et samarbeid med University of Aberdeen som har gjort mye arbeid med Iberiaskogsneglen samt prosjektet; "Forebyggende og direkte tiltak for bekjempelse av Iberiaskogsneglen (*Arion lusitanicus*) i Norge" som er et samarbeid mellom UiB, Planteforsk og UMB.

Veiledere vil være Torstein Solhøy, William O.C. Symondson (Cardiff University) og Leslie Noble (University of Aberdeen).

Gjesteforelesninger, seminarer og konferanser Tett program denne uken!

BIO-SEM: å overleve i det mikrobielle havet

Presentasjon ved Prof. **Frede Thingstad**, forskergruppeleder Marin mikrobiologi

Tirsdag 4. april 14.15 til 15.00. Jahnebakken 5, Auditorium 101

Presentasjonene innen BIO-seminarserien finner sted annen hver tirsdag på samme tidspunkt og sted.

Ole Brumm-strategier og andre triks for å overleve i den mikrobielle verden. Hva kontrollerer mikrobiell biodiversitet i havet?

To robuste prinsipper tillater sameksistens mellom konkurrerende arter i mikrobielle pelagiske næringsnett: vekstbegrensning av ulike substrater og selektiv predasjon. Ved å sette disse to mekanismene sammen som legoklosser kan man bygge idealiserte næringsnett der kontroll av biodiversitet får man en hierarkisk struktur: Total mengde næring bestemmer hvor mye biomasse som dannes, tapsmekanismer med ulik grad av selektivitet (f.eks. størelses-spesifikke predatorer og vertsspesifikke virus) har en avgjørende innvirkning på hvor mange nisjer denne biomassen kan fordeles over, mens den enkelte arts konkurransevne om begrensende substrat er med å avgjøre hvem som fyller disse nisjene. I en slik verden blir biodiversitet, populasjonsdynamikk og biogeokjemi nært sammenknyttede aspekter av samme konseptuelle modell.

Ukens orientering ved Havforskningsinstituttet

Var og er lakselus en populasjonsregulerende faktor for vill anadrom laksefisk i Norge?

Ved forsker Jens Christian Holst

Onsdag 5. april kl 12.15 på Havforskningsinstituttet (kantinen på høyblokken)

Gjesteforelesning av Joachim Schmidt: løpebiller, landheving og klima i Himalaya

Dr. **Joachim Schmidt**, Rostock, Germany will give a guest lecture **April 5, 1315 - 1400**, in the lunch room of FBI (Former Botanical Institute), Realfagbygget, 1st floor, room 1104.

Title: What can Carabid Beetle Data tell about uplift and climatic history of the Himalaya - Tibet region?

Dr. J. Schmidt is a well known specialist on Himalayan ground beetles and has collected extensively in many parts of the Himalayas during several expeditions. In the near future he will try to document possible refugial areas in the Lhasa valley in Tibet in cooperation with University of Bergen using ground beetles. The talk should be of interest not only for those few with ground beetle interests, but also to those working with Himalayan biodiversity and climate.

Gjesteforelesning ved David Kirchmann: prokarioter i Arktis

Professor **David Kirchmann**, University of Delaware, USA

Abundance and activity of prokaryotes in the western Arctic Ocean: black boxes to single cells

Onsdag 5. april 2006 kl. 14.15 - 15.00

Auditoriet, Jahnebakken 5

Prof. Kirchmann besøker BIO i forbindelse med forberedelsene til International Polar Year.

Gjesteforelesning ved Sarssenteret

“Left brain and right brain - using zebrafish to try to understand how the brain becomes asymmetric.”

Stephen Wilson, Dept. of Anatomy and Developmental Biology, University College London

Host: [Tom Becker](#)

Friday April 7, 13:30, MBI Seminar Room (520B1), Biobuilding HIB

Mini-symposium om Enterococci i Tromsø

The FUGE platform – [CAMST](#) - Consortium for Advanced Microbial Sciences and Technologies invites you to a Mini-symposium on Enterococci

at University of Tromsø, MH-building, Auditorium 3 and 8

Friday April 21st 2006, 9:00 am - 4:00 pm

Registration deadline: April 7th, 2006

Contact person: [Anne-Merethe Hanssen](#)

Download the [program](#)

Fellesseminar om vitensenteret

Fellesseminar Fredag 31. mars 2006 kl 14.15 i Auditorium A:

William Helland-Hansen, Institutt for geovitenskap, UiB.

Bergen vitensenter: Ny storattraksjon åpner i 2007.

Les mer på <http://www.ift.uib.no/fsem/viten.html>

Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter

Noe for deg gjennom Worldwide Universities Network (WUN)?

Universitetet i Bergen ble opptatt som medlem i Worldwide Universities Network (WUN) i januar 2004. Medlemsuniversitetene har et omfattende samarbeid om forskning, utveksling av forskere og stipendiater, forskningsseminarer, e-Learning m.m. Nettverket består pr. i dag av:

University of Bristol, University of Southampton, University of Leeds, University of Sheffield, Manchester University, University of York, University of Bergen, University of Oslo, University of Utrecht, Pennsylvania State University, University of Illinois, Urbana-Campaign, University of Wisconsin, Madison, University of Washington, Seattle, University of California, San Diego, University of Nanjing, University of Zhejiang

Flere av dere har allerede et vist samarbeid med fagmiljøer ved noen av disse universiteter, men mangler kanskje finansiering? WUN-samarbeidet er pr. i dag begrenset til noen spesifikke fagfelt (bla. geomikrobiologi og arktisk og subarktisk klima), men det er åpning for å utvide samarbeidet til andre fagområder, og “friske opp” utvesklingsordningen.

Seminaret WUN@UiB arrangeres for å gjøre UiBs forskere og fagmiljøer oppmerksomme på den muligheten som ligger i å utvikle internasjonalt forskningssamarbeid gjennom WUN nettverket.

Fredag 21 april, 11:30 – 15:30, Auditorium 3 på Dragefjellet (Det juridiske fakultet)

Vennligst gi en tilbakemelding innen fredag 7. april til Bjorn.Andersen@fa.uib.no, med kopi til [Clelia](#) dersom du ønsker å delta på seminaret. Ta kontakt med Clelia om du ikke kan møte men er interessert og har formeningen om dette.

Laste ned [invitasjon og programmet](#) og lese mer om [WUN](#)

Forskning i og for Nordområdene

Utsiktene til omfattende petroleumsvirksomhet i Barentshavet og normalisering av forholdet til Russland har brakt nordområdene i fokus. Endringene i nord vil kunne få konsekvenser på en lang rekke områder som involverer deltakelse fra næringsliv, forskning og forvaltning. Økt kunnskap om, og forståelse av, muligheter og utfordringer i nordområdene vil være av stor viktighet i årene som kommer. Forskningsrådet er i ferd med å utarbeide en strategi for forskning i og for nordområdene. Denne vil bli sendt ut på bred høring 7. april. I denne anledning vil det bli arrangert høringskonferanser hvor sentrale punkt i strategien vil bli debattert.

Høringskonferansene vil finne sted i

- Oslo 27. april 1100 – 1600
- Tromsø 28. april 1100 – 1600

Et detaljert program vil bli sendt ut sammen med høringsutkastet av strategien 7. april.

Påmelding (med institusjon/bedrift/etat/organisasjon, navn på deltaker(e), e-post, telefon og hvilken konferanse dere ønsker å melde dere til) innen tirsdag 11. april til Norges forskningsråd v/ Nina Therese Maubach tlf 22 03 73 71, ntm@rcn.no.

Det kan bli noe begrensning på antall deltakere pr. institusjon.

Vennlig hilsen Forskningsrådets nordområdesekretariat
Jesper W. Simonsen, Thomas Hansteen, Nina Therese Maubach

Getting Ready for Framework 7

Course/Workshop to be held in Bergen

Date: Wednesday 3 May 2006, 09.00-12.30

Place: Auditorium 1 at Dragefjellet (Jus-bygg)

Course presenter: Sean McCarthy, Hyperion Ltd, Cork, Ireland

Overview of the Course: The aim of this half-day workshop is to train researchers, research managers and EU advisors on how to prepare for Framework 7. Framework 7 is expected to be launched in January 2007 but the preparation began in 2003. This workshop describes the process used to prepare the programme and it lists the organisations and individuals involved in the process. The workshop also provides a webpage so that participants can easily follow the development of the programme.

Course content:

Overview of Framework 7 (the debate to now)

Background to Framework 7

The Proposed Structure of the Framework 7

The Instruments + Management of FP7

Technology Platforms and Joint Technology Initiatives

Frontier Research

CIP (Competitiveness and Innovation Programme)

Strategy for Framework 7?

More information about the course can be found on <http://www.hyperion.ie/FP7GettingReady.htm>

Registration within 27 April 2006 to:

Mary Helle, Forskningsavdelingen, Mary.helle@fa.uib.no, Phone: 55 58 49 96

Nye artikler

Jens Nejstgaard: Dynamikk i karbohydrat-sammensetning til oppblomstringsalgen *Phaeocystis*

Alderkamp AC, JC Nejstgaard, PG Verity, MJ Zirbel, AF Sazhin, M van Rijssel 2006. Dynamics in carbohydrate composition of *Phaeocystis pouchetii* colonies during spring blooms in mesocosms. Journal of Sea Research 55:169– 181

Abstract: The colony-forming microalgae *Phaeocystis* produces two major pools of carbohydrates: mucopolysaccharides in the colony matrix and intracellular storage glucan. Both

have different functions and separate degradation pathways in the ecosystem, so a partial precipitation method was developed to distinguish the dynamics of the two pools. Changes in concentration in response to variation in nutrients and irradiance were followed during a spring bloom of *Phaeocystis pouchetii* colonies in mesocosms near Bergen, Norway. Upon nutrient limitation, the carbohydrate to carbon ratio of the colonies increased from 15 % during the growth phase, to more than 50 % during the decline phase. During the growth phase of the bloom, the carbohydrate concentration and composition were influenced by irradiance: glucan concentrations showed strong diel dynamics and increased with higher light levels, whereas mucopolysaccharide concentrations were unaffected. During the exponential growth phase, glucan contributed 6– 11 % to *P. pouchetii* carbon, depending on the time of the day. During the decline of the bloom, the glucan contribution increased up to 60 %. We provide further evidence for the concept that the *Phaeocystis* colony matrix is built with a relatively small but constant amount of carbohydrates, compared to the large quantities of glucan produced during *Phaeocystis* spring blooms. Since a major part of *Phaeocystis* primary production is recycled in the water column by bacteria, this vast glucan injection is a potential determinant of the magnitude and composition of the microbial community following a bloom.

Arne Skorping: om å spise parasitter

Skorping A 2006. Mélange á trois: hosts, parasites and Combes. Trends Ecol Evol 21: 67-68.

Have you ever considered tasting a parasite – a tapeworm for example? If this sounds like an interesting culinary experience, you can go to France and order a be´casse. Apparently, any gourmet would know that woodcocks owe their particularly delicious taste to the fact that they are consumed with their intestines intact. Another reason for this palatal experience is that woodcock intestines harbour millions of tiny tapeworms. Stories such as this are possibly what you would expect from a French author of a book about parasites, but *The Art of Being a Parasite*, by Claude Combes, is much more than strange stories from French cuisine.

